

مقدمه

کنه‌ها نیز مانند سایر موجودات دارای رده‌بندی‌های مختلفی هستند که آشنایی با آنها و نیز نحوه عمل و میزان خسارت‌دهی و میزبانان آن باعث کنترل موفق آنها می‌شود. کنه‌های دارای کلاس‌های مختلف رده‌بندی هستند و به خانواده‌های مختلفی تقسیم بندی می‌شوند. در این مقاله به برخی از کنه‌های خانواده Eriophyidae پرداخته می‌شود.

برخی از کنه‌های خانواده Eriophyidae

کنه گالی پسته (*Acaria pistaciae*)

باعث تغییر شکل سرشاخه‌ها، جوانه‌ها و خوشه‌های گل می‌شود. خوشه‌های گل نر به صورت جاروی جادوگر رشد کرده و گل‌های ماده بارور نمی‌شوند.

کنه گالی زیتون (*Acaria oleae*)

باعث پیچیدگی و تغییر شکل در برگ‌ها شده (شکل ۱) و در روی میوه‌ها نیز سبب رشد غیرطبیعی آنها می‌شود. برگ‌های آلوده نقره‌ای رنگ به نظر می‌رسند.

شکل ۱- آثار خسارت کنه گالی زیتون

کنه گالی نمدی برگ گردو (*Acaria erinae*)

تغییر شکل برگ‌ها در سطح برگ به صورت تورم و برآمدگی و در سطح زیرین نسبتاً فرورفته و پوشیده از موهای زرد (که کنه در داخل این موها فعال است).

کنه گال زگیلی برگ گردو (*Eriophyes tristriatus*)

ایجاد گال‌های زگیل مانند در سطح برگ و میوه از علائم خسارت این آفت است (شکل ۲).

شکل ۲- ایجاد گال‌های زگیل مانند روی برگ و میوه درخت گردو از علائم آلودگی به کنه زگیلی گردو است.

کنه جوانه مرکبات (*Eriophyes sheldoni*)

تغذیه این کنه باعث سیاه شدن برگچه جوانه و از بین رفتن آن می‌شود. شاخه‌های تولیدی توسط جوانه‌های خسارت دیده کوتاه، ضخیم یا پهن بوده، برگ‌های حاصله شکل غیرطبیعی و عجیب داشته، گل‌ها بدشکل و میوه‌ها قبل از رسیدن ریزش کرده و بدفرم می‌شوند.

کنه انجیر (*Eriophyes ficus*)

ایجاد خسارت بر روی غنچه‌ها، قهوه‌ای شدن سطح برگ‌ها و انتقال بیماری ویروسی موزاییک انجیر از جمله خسارت‌های این آفت است.

کنه پیچیدگی برگ گندم (*Eriophyes tulipae*)

آشنایی با کنه‌های بیمارگر گیاهی - بخش اول

PTMP/SK/R&D/A/ Plant pathogenic mites/18102021

این کنه با استقرار در جوانه انتهایی و تغذیه، باعث کوتولگی بوته‌ها، تاشدگی و پیچیدگی برگ‌ها و ظهور لکه‌های زرد به ویژه در حاشیه مزارع می‌شود. این کنه ناقل ویروس موزاییک لکه نواری گندم نیز می‌باشد.

کنه حنایی گوجه فرنگی (*Aculopus lycopersici*)

گیاهان خانواده Solanaceae به ویژه گوجه فرنگی، میزبان این کنه می‌باشند. نقره‌ای یا برنزه شدن سطح زیرین برگ‌ها علامت اصلی آلودگی به این آفت است. سایر علائم با تداوم تغذیه آفت ایجاد می‌شوند. پژمردگی بوته‌ها، تغییر رنگ بوته‌ها به قهوه‌ای متمایل به قرمز، آفتاب سوختگی شاخ و برگ و میوه‌ها (شکل ۳)، توقف رشد و کمرنگ یا سفید شدن یا زنگ زدگی میوه‌ها، حنایی یا برنزی شدن و حالت کاغذی پیدا کردن برگ‌ها، برنزی شدن و شکاف طولی برداشتن از علائم آلودگی به این آفت است.

شکل ۳- علائم ناشی از کنه حنایی گوجه فرنگی

کنه تاولی گلابی (*Phytoptus pyri*)

تاول‌های در سطح زیرین برگ‌های سیب و گلابی تشکیل می‌شود (تاول‌های کوچک سبز مایل به قرمز). هرچه تاول‌ها بزرگتر می‌شود رنگ آنها قرمزتر شده و در نهایت، لکه‌ها قهوه‌ای تیره می‌شوند.

کنه نمدی (ارینوز) مو (*Colomerus vitis*)

تغذیه نژاد جوانه‌ای باعث از بین رفتن جوانه‌های اولیه و اختلال در مراحل رشد بعدی شده، سرشاخه‌ها بدشکل و تمایل به پهن شدن دارند، فاصله بین گره‌ها کاهش یافته و برگ‌های تغییر شکل یافته و شکافداری شبیه به

آشنایی با کنه‌های بیمارگر گیاهی - بخش اول

PTMP/SK/R&D/A/ Plant pathogenic mites/18102021

برگ بلوط یا انجیر در قسمت‌های پایینی شاخه‌ها تولید می‌شود. خسارت به جوانه‌ها ممکن است باعث ایجاد خوشه‌های ضعیف با جبهه‌های کم و کوچک شود. نژاد برگی باعث ایجاد گال یا نم‌د در سطح فوقانی برگ و پوشش پشم‌آلود در سطح زیرین آن می‌شود.

کنه زنگ (نقره‌ای، مخملک) مرکبات (*Phyllocoptruta oleivora*)

در اثر تغذیه این کنه در پرتقال، نارنگی، نارنج و گریپ‌فروت پشت برگ‌های آلوده به رنگ قهوه‌ای روشن یا مخملی در آمده و میوه‌ها هم حالت زنگار قهوه‌ای به خود می‌گیرند، در صورتی که برگ‌ها و میوه‌های لیمو به رنگ خاکستری مایل به نقره‌ای در می‌آیند.

منبع

اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). کنه‌شناسی گیاهی (چاپ سوم). تشریح: انتشارات دانشگاه شیراز.

